

Základní škola T. G. Masaryka Milovice	
Pokyn č. 25	
Strategie předcházení školní neúspěšnosti	
Č. j.:	2334 /22/ZS
Spisový znak/ skartační znak	A.4./ A 5
Vypracoval:	Mgr. Lada Flachsová, ředitelka školy
Schválil:	Mgr. Lada Flachsová, ředitelka školy
Metodické a předmětové komise projednaly:	v průběhu září
Směrnice nabývá platnosti dnem:	01.10.2022
Směrnice nabývá účinnosti dnem:	01.10.2022

Strategie předcházení školní neúspěšnosti je v souladu s platným ŠVP Základní školy T. G. Masaryka Milovice.

Školní neúspěch žáka je závažným problémem ve školní docházce. Před jejím samotným řešením je třeba jí předcházet. Neprospěch mívá obvykle mnoho příčin, které je třeba včas rozpoznat a podchytit. Příčinou mohou být individuální rozdíly v osobnosti žáků, jejich motivace a výkonnosti, ale také rodinná výchova.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb. a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků (včetně Školního poradenského pracoviště), zákonných zástupců a žáka samotného. Často je nutná i konzultace s odborníky.

Příčiny školní neúspěšnosti

- a) osobnost dítěte – snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká sebedůvěra, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b) nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné osobnostní a sociální podmínky života v rodině, nesprávné typy výchovy, složitá rodinná situace

c) nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole – špatná docházka do školy (z toho pramenící neporozumění probírané látky a následné nezvládnutí učiva), malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování, nedostatečná motivace, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, konflikty ve spolupráci školy s rodinou

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženy:

- děti se speciálně vzdělávacími potřebami
- děti, které nastoupily do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Problémy žáka ve vyučovací hodině

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Doprovodné projevy školní neúspěšnosti

Neúspěch ve škole se může projevit:

- a) neprospěchem
- b) neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- c) poruchy chování – záškoláctví, útěky ze školy nebo z domova, problematické postavení v třídním kolektivu, porušování školního řádu
- d) obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Předcházení školní neúspěšnosti ze strany školy

Třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími vyhodnocuje situaci, přizve k jednání zástupce ŠPP.

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné žáky". Zapojení pracovníků ŠPP v diagnostice je zde na místě.

+420 325 577 221
+420 732 771 266

zsmilovice@zsmilovice.cz
www.zsmilovice.cz

Školská 112
289 23 Milovice

Opatření

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

- a) **Žáci s neupevněným učivem** – díky online výuce a následnému „nedohnání, neupevnění“ učiva
- b) **Žáci s vysokou absencí** jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky – plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem.
- c) **Žáci sociálně znevýhodnění:** motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole, možnost zapůjčení NTB.
- d) **Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění:** kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP.
- e) **Odchylka v celkové úrovni inteligence:** žákovi bude stanoveno základní učivo, které po něm bude požadováno podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s PPP – integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.

Motivace a zvyšování sebedůvěry:

- klademe na dítě přiměřené nároky
- zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky
- oceňujeme jeho jedinečnost
- umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory
- podporujeme aktivitu dítěte
- pomáháme dítěti a radujeme se z jeho úspěchů
- rozvíjíme u dítěte pocit empatie
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání

Pedagogičtí pracovníci:

- znají žákovy vzdělávací možnosti a jsou se žákem v pravidelném kontaktu
- mají přehled o úrovni vědomostí a dovedností žáka
- spolupracují s třídním učitelem
- znají příčiny jeho nedostatků při plnění školních povinností
- znají žákovo rodinné zázemí a jeho zdravotní stav
- stanovují pravidla vzdělávacího procesu a způsoby hodnocení v daném předmětu
- efektivně podporují žáka a motivují jej ke školní práci
- nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům konzultační hodiny, které jsou zveřejněné na webových stránkách školy

Postup při řešení školní neúspěšnosti – podpůrný program (plán pedagogické podpory nebo také plán podpůrných opatření)

- a) V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Pracovník ŠPP spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení (jsou hodnoceni známkou nedostatečný nebo dostatečný, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).
- b) Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci rodičů, žáka a vyučujícího – diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
- c) Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi Plán pedagogické podpory.
(PLPP pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným.)
- d) V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.
- e) Pokud žák zamešká **více než 100 hodin výuky**, vyvolává se jednání s rodiči preventivně. Přítomni jsou: třídní učitel, žák a rodič, případně učitel předmětu, kde se už objevily

problémy. Domluví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).

f) Vždy v pololetí by měla být podpora vyhodnocena třídním učitelem.

Formy a metody práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu – dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva, podpora AP
- vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu (pomoc AP – vedení deníčku)
- domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- jednostranně nezdůrazňujeme nedostatky a chyby žáka

Nástup žáka do školy – do 1.ročníku

+420 325 577 221
+420 732 771 266

zsmilovice@zsmilovice.cz
www.zsmilovice.cz

Školská 112
289 23 Milovice

oblast prevence

- co nejdelší dobrá motivace – zažívání příjemných věcí a úspěchu
- hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno
- pokud dítě začne selhávat, je třeba co nejdříve zjistit, proč selhává a podpořit ho
- Spolupráce s MŠ – setkání budoucích prvňáků – adaptace na školní prostředí; návštěva budoucí TU v MŠ
- komunikace s rodiči – rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi

oblast intervence

- pokud dítě začne selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- pokud ale dítě výrazně selhává – nutná přesná diagnostika příčin problému – konzultace se školním psychologem, vyšetření v PPP, SPC

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli - 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- seznámení budoucího TU 6.roč. s třídou (podpora na účasti na společných akcích)
- adaptační bloky (turistické kurzy)– vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

Změna školy

- změna školy znamená změnu školního vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- neznamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.
- začlenění do kolektivu – OSV, pomoc TU a AP; vybrat žáka k pomoci

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy – plán doplnění učiva a přezkoušení
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou pravidelné v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu
- popř. přistoupit k jednání – součástí omluvenky ZZ je také potvrzení od lékaře

Změna situace v rodině

- můžeme pomoci, pokud dobře známe situaci, pokud je dobré klima a vzájemná důvěra
- sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování – nutné vždy řešit – osobní schůzka
- rodiči v případě potřeby doporučit odbornou pomoc – např. školního psychologa ve škole nebo mimo školu

Špatná sociální situace

- podat žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu
- řešit problém s rodiči
- nabídka účasti v projektu – Obědy dětem, zapůjčení NTB, pomoc ve vybavení (sešity)
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat příslušný OSPOD
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Závadové chování, záškoláctví

- porušení školního řádu nepřehlížet
- pokud nepomůže prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledné řešení zvýšené omluvené absence

Milovice, září 2022

+420 325 577 221
+420 732 771 266

zsmilovice@zsmilovice.cz
www.zsmilovice.cz

Školská 112
289 23 Milovice